

INTEGRITATE ȘI DEMNITATE VERSUS RESPONSABILITATE, REZONABILITATE SAU RAȚIONALITATE UMANĂ?

Ing. drd. Claudia FRĂȚILĂ

Universitatea din Oradea

claudia@usv.ro

Abstract: Integrity and Dignity vs. Human Responsibility, Reasonableness or Rationality?

Freedom of religion is often at a disadvantage in balancing human rights, legitimate interests, and protected characteristics. Dignity can be approached from the perspective of religion as a public good. It emphasizes the precedence of good in religious conscience over legal rights under the law as public morality. Introducing religion as a public good could function as the basis for freedom of religious conscience and can relieve the tension over the protection of religion or belief in the workplace. Religion and freedom of religion will prove to be a flourishing factor within an understanding of public good.

Keywords: *integrity, dignity, responsibility, reasonableness, rationality*

Introducere

Prezentarea în diferite tradiții a integrității umane presupune o viziune asupra lumii. Natura și esența unui om ca persoană¹ trebuie căutată atât în suflet, cât și în timp. Din punct de vedere spiritual, sufletul dă omului viață și integritate. Analizat material, omul este pur carnal ca ființă. Descrierea unui om dezvăluie integritatea umană prin spirit, suflet și trup.

¹ Mihai Himcinschi, *Persoană și libertate – o abordare misionară*, în vol. *Jurnalul Libertății de Conștiință*, 2013, Simpozion Internațional, București Palatul Parlamentului, 17 iunie 2013, Editura Universitară, p. 341-355. Idem, *Person and freedom: a missionary approach in The ISI Journal: European Journal of Science and Theology*, vol. 9, 2013, p. 107-116.

Valoarea atitudinii umane este dată de „sensul intrinsec al vieții”, iar „natura este frumusețea intrinsecă”, adică viața umană are un sens obiectiv și toată lumea are responsabilitatea înăscută de a trăi bine și a înflori. Cu alte cuvinte, ceea ce numim „natură” nu este doar o chestiune de fapt, ci este ea însăși o valoare și o minune intrinsecă². Judecățile de valoare oferă paradigme, de o atitudine pe deplin religioasă față de viață. În schimb, independența valorii este în constructul uman aplicat religiei.

Demnitatea umană³ este o ramură din arborele egalității care există în abordarea bunurilor asupra caracteristicilor protejate. Demnitatea umană permite construcția individuală prin exercitarea conștiinței religioase. De asemenea, modificarea gândirii prin care religia este un bun public este o abordare mai eficientă a legii egalității religioase. Astfel, legea egalității devine un concept favorizat în discursul public. Cu toate acestea, ca toate conceptele, integrarea legii egalității religioase este un concept al demnității umane.

O teorie a dreptului rațional și a dezvoltării umane depinde de raționamentul practic dezvoltat de Aristotel. Rezonabilitatea practică în viziunea lui Finnis, se referă la principiul de moralitate, care ghidează acțiunea „prin excluderea unor opțiuni care par rezonabile numai dacă rațiunea cuiva a fost redusă”. Bazându-ne pe tradiția clasică, în funcție de ceea ce este bine, natura umană este poziționată în conformitate cu rațiunea practică.

Ansamblul de bunuri care constituie o viață înfloritoare este rezultatul exercitării rațiunii noastre practice și nu rezultatul diferitelor consensuri. Binele de bază al rezonabilității practice joacă un „rol arhitectonic în ghidarea acțiunii umane”⁴. Prin urmare, împlinirea umană este legat direct de motivele de acțiune, orientate spre ceea ce este bine.

Raționamentul practic necesită cunoașterea punctului de vedere deliberativ până la sfârșitul acțiunii intenționate și aceasta oferă forma acțiunii. Rolul raționalității umane este înainte de revelația divină. Mai mult, acest mod de raționare nu presupune nicio formă de revelație.

2 J. Finnis, *The Fundamentals of Ethics*, Washington D.C., Georgetown University Press, 1983, p. 26.

3 Ioan-Gheorghe Rotaru, „Plea for Human Dignity”, in *Scientia Moralitas. Human Dignity - A Contemporary Perspectives*, The Scientia Moralitas Research Institute, Beltsville, MD, United States of America, 2016, Volume 1, p. 29-43.

4 C. Paterson, Aquinas, *Finnis and Non-naturalism*, in Paterson C and Pugh M (eds), *Analytical Thomism: Traditions in Dialogue*, Ashgate, 2006, p. 182.

Libertatea religioasă⁵ în societatea contemporană poate fi văzută în detrimentul restrângerii serviciilor la chestiuni de conștiință religioasă. De asemenea legea egalității religioase face ca libertatea religioasă să fie o considerație opțională. În urma iluminării kantiene demnitatea postmodernismului este capacitatea de a fi propriul creator. Demnitatea umană pentru a fi mai clar exprimată, Dworkin a identificat două principii care asigură responsabilitatea etică: 1) un principiu al respectării de sine; și 2) demnitatea umană⁶. Rivers încearcă să apere libertatea religioasă, sugerând că, constructivismul etic este periculos pentru credința religioasă, deoarece demnitatea necesită respect de sine și autenticitate, atunci ceea ce face un act moral nelegiuit este să atace sau să insulte demnitatea celorlalți⁷.

Pornind de la această bază, orice discurs al drepturilor omului, implică „componente relativ discrete asupra cărora pot fi atacate demnitatea ființelor umane”⁸. Acest concept al demnității umane este fragil, deoarece este dictat de un constructivism etic bazat la alegerea omului într-o societate contemporană.

În concluzie, un concept al demnității umane devine un „cal troian”, care apare ca fundamentul universal al libertății, al dreptății și al păcii în lume. Funcția sa reală este pentru insinuarea unei viziuni asupra lumii postmoderne. De exemplu, prin analizarea dreptului la libertatea religioasă, într-un conflict pentru drepturile omului, alegerea libertății de orientare sexuală este acordată drepturilor mai mari decât alegerea la libertatea religiei în societatea contemporană.

În viziunea lui Rivers, „concepție creștină a demnității umane” necesită exprimarea conștiinței religioase în demnitatea umană printr-o înțelegere teistică. Defectul argumentului Rivers este nerespectarea faptului că o concepție teistică independentă ar invoca drepturi, în ciuda oricărei (lipsei) credinței. De exemplu, tradițiile de Crăciun sunt observate de majoritatea oamenilor. Mulți dintre aceștia nu au în vedere influența creștină/păgână care stă la baza lor. Cu toate acestea, aceste sărbători

5 Ioan-Gheorghe Rotaru, „Libertatea religioasă – temelie a demnității umane”, în Daniela Ioana Bordeianu, Erika Androne, Nelu Burcea, *Manual pentru liderul Departamentului de Libertate religioasă*, Casa de editură „Viață și Sănătate”, București, 2013, p. 210-215.

6 R. Dworkin, *Justice for Hedgehogs*, Harvard University Press, 2011, p. 113.

7 S. Freeman, „Congruence and the Good of Justice”, în S. Freeman (ed), *The Cambridge Companion to Rawls*, Cambridge University Press, 2003, p.305.

8 S. Macedo, "Reply to Critics", *Georgetown Law Journal* 89 (1995), p. 329.

oferă o opțiune pentru majoritatea oamenilor, neexistând nicio diferență. Sărbătorile de iarnă nu sunt excluse de la cei care aleg să nu participe. Ca atare, o modalitate mai bună de a fundamenta religia și binele religiei împotriva discursului privind drepturile conflictuale poate fi prin analizarea discursului responsabilităților.

Această „abordare a responsabilităților” este o înțelegere bazată pe responsabilități nicidecum bazată pe reguli sau drepturi. De exemplu, o „abordare a responsabilităților” în ceea ce privește libertatea religioasă ar fi stabilită prin restricții legale.

„Oamenii rezonabili de bună credință între religii și spectrul politic ar trebui să fie de acord, tocmai pentru că este o chestiune capabilă să fie soluționată de rațiunea noastră umană comună.”⁹ Aceasta stabilește un „test de rezonabilitate” ghidat de o rațiune umană comună pentru a echilibra excepțiile religioase și pentru a oferi astfel protecție pentru libertatea religioasă.

Abordarea „testării rezonabilității” romano-catolice la argumentul legii naturale pentru libertatea religioasă a fost diferită de „rațiunea umană comună” a lui Rawls¹⁰. De asemenea, s-a demonstrat pe baza faptului că o abordare pluralistă a raționamentului moral permite multor tradiții ale credinței să participe la binele religiei.

Acest lucru este important pentru că, în urma liberalismului politic Rawlsian, oamenii rezonabili de bună credință din tot spectrul religios și politic ar fi de acord cu jurisprudența actuală privind libertatea religioasă? Din jurisprudența nesoluționată și din comentariile mass-media deja generate, putem răspunde negativ. De asemenea, există o problemă privind conceptul de raționament în cadrul teoriei dreptului – rațiunea practică conține elemente ale raționamentului public. Etica de comunicare publică apelează la o fațetă a rațiunii publice Rawlsiene, cea a rațiunii umane comune, ca parte a rațiunii publice care apelează la cel mai mic numitor comun. Robert George a scris că „alegerea și acțiunea teoriei dreptului să depășească inadecvările kantianismului, păstrând totodată angajamentul kantian fundamental (și plauzibil) față de demnitatea inviolabilă a persoanei umane”¹¹.

9 George, Robert, P., *Conscience and its Enemies: Confronting the Dogmas of Liberal Secularism*, Wilmington, Delaware, 2013, p.15.

10 Liberalismul politic – filozofie prezentată în John Rawls, *Liberalism politic*, Columbia University Press, 1993. Teoria rațiunii publice derivă din liberalismul politic.

11 R. Dworkin, *Religion Without God*, Harvard University Press, 2013, p. 213.

Rawls permite credințelor să influențeze politica numai dacă aparțin consensului suprapus sau credinței care ar fi acceptate în poziția inițială în spatele vălului ignoranței. O consecință neintenționată a acestui raționament poate duce la împiedicarea celor cu convingeri religioase să-și exprime pe deplin opinia lor sau în favoarea drepturilor lor. Acest lucru ar fi contrar cererii judiciare a motivului public: s-a observat că, într-un caz greu, judecătorii pot apela la convingeri religioase sau scrieri filozofice.

„Testul de rezonabilitate” implică binele religiei în dezbaterile publice. Acesta este motivul pentru care se poate oferi o abordare mai bună pentru a rezolva tensiunile ivite.

Deși religia este un factor în protecția copilului și în problemele familiale aceasta nu constituie o problemă în familie și comunitate. Diferența religioasă nu are importanță în stabilirea unui prejudiciu semnificativ în cazurile de protecție a copilului. Acest lucru ilustrează întrebarea contestată și anume dacă diferența religioasă este chiar un factor, cu atât mai puțin o problemă în protecția și protejarea drepturilor copilului. Dacă diferența religioasă este un factor care se ridică la întrebări cu privire la întinderea, natura, cauza și implicațiile acestei diferențe și dacă aceasta constituie un motiv de protecție a copilului atunci necesită interogarea a ceea ce este dăunător sau constituie o problemă de protecție a copilului. Religia este un factor în protecția copilului și că implicarea viziunilor religioase este necesară pentru a evalua implicațiile diferenței religioase pentru protejarea copiilor.

Diferența religioasă în educație a identificat o lipsă a politicilor de salvagardare și de monitorizare în școlile religioase independente. Învățământul religios în școală și după școală¹² sunt neobservate. Comunitățile religioase și de cult sunt din ce în ce mai conștiente că trebuie să abordeze protecția copilului în legătură cu pedeapsa corporală și căsătoria forțată.

Obstacolele de soluționare a acestor preocupări pot fi împărțite în probleme de conceptualizare, recunoaștere și definire a practicilor dăunătoare, în special atunci când activitățile nu se încadrează în paradigmele legale existente și se contestă daunele. Factorii multipli împiedică investigarea și, prin urmare protecția copiilor. Protecția conștiinței și credinței este un obiectiv esențial pentru drepturile omului și protejarea împotriva

12 Mihai Hincinschi, *Familia, Biserica și școala – instituții care influențează condițiile și atitudinile religioase ale tinerilor*, în rev. „Altarul Reîntregirii” Anul XV, Nr. 3, septembrie-decembrie 2010, p. 191-204.

opresiunii statului; el plasează libertatea religiei și a conștiinței¹³ în centrul ontologiei și autonomiei umane. Cu toate acestea, libertatea religioasă este una dintre cele mai disputate dispoziții ale Convenției Națiunilor Unite pentru Drepturile Copilului. Prin urmare, diferența multiculturală este discutată din perspectiva diferitelor credințe religioase, deoarece acestea afectează copiii, drepturile și protecția lor.

Concluzii

Prezentarea religiei ca un bun de bază are altfel de argumente în critica libertății religioase. Caracteristicile religiei în cadrul dreptului religios ar putea fi mai bine protejate. Astfel, juxtapunerea celor trei aspecte constitutive ale religiei: responsabilitate, rezonabilitate și raționalitate, indică poziția ridicată dată religiei în cadrul bunurilor de bază; înflorire umană și raționalitatea - luate împreună produc un „test de rezonabilitate”. De asemenea, dreptul religios¹⁴ este mijlocul în care putem vorbi despre bine.

Rolul rațiunii umane comune produce un „test de rezonabilitate”. Prin combinarea acestui test cu „discursul responsabilităților” se poate aborda judecarea libertății religioase. Această abordare va rezolva problemele cu care se confruntă libertatea religiei în cadrul legii egalității.

Bibliografie selectivă

- Dworkin, R., *Justice for Hedgehogs*, Harvard University Press, 2011.
- Dworkin, R., *Religion Without God*, Harvard University Press, 2013.
- Finnis, J., *Natural Law and Natural Rights*, Oxford, Clarendon Press, 1980.
- Finnis, J., *The Fundamentals of Ethics*, Washington D.C., Georgetown University Press, 1983.
- Fodorean, Daniel, „Dreptul Bisericesc – o expresie a libertății religioase”, *Journal for Freedom of Conscience (Jurnalul Libertății de Conștiință)*, Editions, iarSIC, Les Arcs, France, Vol 2, No 1, 2015, p. 518-528.

13 Ioan-Gheorghe Rotaru, „Key aspects of the Freedom of Conscience”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință - Supliment (Journal for Freedom of Conscience)*, Ioan-Gheorghe Rotaru, Dragoș Mușat (eds.), Editions, iarSIC, Les Arcs, France, 2016, p. 30-37.

14 Daniel Fodorean, „Dreptul Bisericesc – o expresie a libertății religioase”, *Journal for Freedom of Conscience (Jurnalul Libertății de Conștiință)*, Editions, iarSIC, Les Arcs, France, Vol 2, No 1 (2015), p. 518-528.

- ✦ Freeman, S., „Congruence and the Good of Justice”, in S Freeman (ed), *The Cambridge Companion to Rawls*, Cambridge University Press, 2003.
- ✦ George, Robert, P., *Conscience and its Enemies: Confronting the Dogmas of Liberal Secularism*, Wilmington, Delaware, 2013.
- ✦ Himcinschi, Mihai, *Familia, Biserica și școala – instituții care influențează condițiile și atitudinile religioase ale tinerilor*, în rev. „Altarul Reîntregirii” Anul XV, Nr. 3, septembrie-decembrie, 2010, p. 191-204.
- ✦ Himcinschi, Mihai, *Persoană și libertate – o abordare misionară*, în vol. *Jurnalul Libertății de Conștiință 2013*, Simpozion Internațional, București Palatul Parlamentului, 17 iunie 2013, Editura Universitară, p. 341-355.
- ✦ Himcinschi, Mihai, *Person and freedom: a missionary approach*, in *The ISI Journal: European Journal of Science and Theology*, vol. 9, 2013, p. 107-116.
- ✦ Macedo, S., „Reply to Critics”, *Georgetown Law Journal* 89 (1995).
- ✦ Paterson C., „Aquinas, Finnis and Non-naturalism”, in Paterson C and Pugh M (eds), *Analytical Thomism: Traditions in Dialogue*, Ashgate, 2006.
- ✦ Rotaru, Ioan-Gheorghe, „Key aspects of the Freedom of Conscience”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință - Supliment (Journal for Freedom of Conscience)*, Ioan-Gheorghe Rotaru, Dragoș Mușat (eds.), Editions, iarSIC, Les Arsc, France, 2016, p. 30-37.
- ✦ Rotaru, Ioan-Gheorghe, „Libertatea religioasă – temelie a demnității umane”, în Daniela Ioana Bordeianu, Erika Androne, Nelu Burcea, *Manual pentru liderul Departamentului de Libertate religioasă*, Casa de editură „Viață și Sănătate”, București, 2013, p. 210-215.
- ✦ Rotaru, Ioan-Gheorghe, „Plea for Human Dignity”, in *Scientia Moralitas. Human Dignity - A Contemporary Perspectives*, The Scientia Moralitas Research Institute, Beltsville, MD, United States of America, 2016, Volume 1, p. 29-43.
- ✦ Rotaru, Ioan-Gheorghe, *Drept Bisericesc*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2014.